

FOLKMÄNGD 1810-1990 — Befolkningsutvecklingen på församlingsnivå vart tionde år under perioden 1810-1990

1. Innehåll
2. Källor
3. Datakvalitet
4. Geografiska objekt
 - 4.1. Församling
 - 4.2 Kyrkoboksföringsdistrikt
 - 4.3 Stad
 - 4.4 Kommun
 - 4.5 Län

Folkmängd på nätet

Demografiska databasen ger nu möjligheter för forskare, studenter och alla andra intresserade att studera den lokala befolkningsutvecklingen i Sverige 1810-1990 avseende folkmängden. Denna information har inte funnits sammanställd tidigare. Med sökverktyget kan du välja ett valfritt område - en enskild församling eller stad, eller alla församlingar och städer i ett län - vid valfri tidpunkt.

Du har också möjlighet att beställa uppgifterna lagrade på datafil i valfritt format från Demografiska databasen.

Beakta följande:

Folkmängdstabellen är Demografiska databasens egendom. Det är inte tillåtet att på automatisk väg överföra informationen i tabellen på nätet till en egen databas eller att använda denna information för kommersiella syften.

Vid publicering av arbeten där denna information används, skall Demografiska databasen anges som källa: Demografiska databasen, Folkmängd 1810-1990. Vi vill också att ni meddelar oss om vad som publicerats utifrån vårt material.

1. Innehåll

Folkmängdstabellen på nätet innehåller uppgifter om den totala folkmängden i församlingar, städer och kommuner enligt nutida indelning vart tionde år under perioden 1810-1990.

2. Källor

Folkmängdsuppgifterna har insamlats och sammanställts på blanketter av en enskild person (C. Swärd), som överlätit sitt material till Demografiska databasen.

Enligt uppgift baserades folkmängdsuppgifterna huvudsakligen på SCB:s publikationer:

- Bidrag till Sveriges officiella statistik, ser. A: Befolkningsstatistik, Församlingar Läns- och Häradsvis
- Folkmängd 31 dec 19xx (respektive år), del 1-2, Kommuner och församlingar.

Kompletterande uppgifter hade hämtats från Tabellverkets folkmängdsformulär.

I ett fåtal fall saknades uppgifter. Det gällde 42 poster under 1800-talet, där skattningar av folkmängden utfördes. Den tillämpade metoden innebar en linjär approximation mellan de närmaste åren före respektive efter året med det saknade befolkningstalet.

Vilka värden som är skattade framgår i tabellens anmärkningsfält.

3. Datakvalitet

Eftersom excerperingen av materialet inte skett inom Demografiska databasen, utan endast inregistreringen, kan DDB inte ta ansvar för kvaliteten på de excerperade folkmängdsuppgifterna.

Vad gäller tillförlitligheten till befolkningsuppgifterna är de behäftade med de fel som följer med de källor som använts (se t.ex. Nilsson, L. "Den urbana transitionen. Tätorterna i svensk samhällsomvandling 1800-1980". Stockholm, Stadshistoriska institutet. 1989). Förekomsten av felaktigheter i den äldre statistiken har länge varit känd (se litteraturförteckning och avsnittet historik på DDB's hemsida angående Tabellverket).

Möjligheter till fel uppkomna vid excerperingen och/eller inregistreringen av data har undersökts av Johan Håkansson i samband med avhandlingsarbete baserat på bl.a. detta material; "Changing population distribution in Sweden - Long term trends and contemporary tendencies". GERUM Kulturgeografi 2000:1, Umeå.

Olika typer av kontroller utfördes. Varje församlingsnamn i det inregistrerade materialet kontrollerades mot dels församlingar som finns upptagna i publikationen "Sveriges församlingar genom tiderna" RSV 1989 och dels de excerperade

församlingsuppgifterna. Ytterligare kontroller av tillförlitligheten har gjorts genom att varje befolkningstal för åren 1990 och 1960 har jämförts mellan det inregistrerade materialet och SCB:s publikationer. Ett par stickprov har därefter gjorts (ungefär 1/3 av församlingarna) där befolkningstalen i det digitala formatet jämförts med excerpterna. Slutligen kontrollerades även de förekommande summeringarna för kommunerna visavi de inregistrerade uppgifterna för ingående församlingar. Sistnämnda typ av kontroll har f.ö. även utförts av DDB vid inregistreringen av materialet.

Resultatet av kontrollerna utförda av J. Håkansson visade att ytterst få fel föreligger. Materialet torde således ha en tillfredsställande kvalitet, även om enstaka fel kan förekomma.

4. Geografiska objekt

Folkmängdsuppgifterna avser församlingar inklusive ett fåtal kyrkobokföringsdistrikt, städer och nutida kommuner. När församling inte avses, anges typ av område efter det geografiska namnet.

4.1. Församling

I materialet redovisas nästan uteslutande församlingar på landsbygden. Stadsförsamlingarna har sammanslagits till staden i sin helhet.

Församlingarna har inte varit konstanta över tiden, varken i antal eller ytmässigt. Flera landsförsamlingar har inkorporerats i städer. Andra har uppgått i näraliggande landsförsamlingar. Nya landsförsamlingar har tillkommit genom utbrytningar från befintliga.

Förändringarna har varit särskilt märkbara under 1900-talet. Uppskattningsvis har närmare tusen församlingar påverkats befolkningsmässigt av dylika större förändringar under hela tidsperioden 1810-1990.

Observera att namnet på en församling kan ha ändrats över tiden. I tabellen på nätet finns det nuvarande namnet. Söker du efter en församling med ett tidigare namn, kontrollera då dess nuvarande namn med ledning av t.ex publikationen "Sveriges församlingar genom tiderna". Skatteförvaltningen 1989. 4.2 Kyrkobokföringsdistrikt

Kyrkobokföringsdistrikt avser en del av en församling, som har en egen folkbokföring. Kyrkobokföringsdistriktet är således likställt med församling i detta avseende. De förekommer mestadels i norra Sverige, där församlingarna är stora såväl till ytan som befolkningsmässigt.

I folkmängdstabellen finns 25 områden karakteriserade som kyrkobokföringsdistrikt. Formellt finns ytterligare fyra objekt, men eftersom de tillika utgör städer har de i denna tabell redovisats som städer. Här åsyftas Haparanda, Boden, Lycksele och Borlänge. Detta förhållande förklarar varför det finns folkmängdsuppgifter för Borlänge och Haparanda innan stadsprivilegier utfärdades.

4.3. Stad

Staden som helhet redovisas oberoende av huruvida den bestod av en församling alternativt ett kyrkobokföringsdistrikt eller flera församlingar det aktuella årtalet. Genom inkorporeringar har dessutom allt fler landsförsamlingar uppgått i städerna, särskilt under 1900-talet. Förändringarna är omfattande i flera städer.

Under perioden 1810-1990 har flera städer tillkommit. År 1810 existerade 88 städer och år 1900 fanns 95 städer. Under 1900-talet tillkom 39 städer, varav den sista var Avesta år 1952 (se "Sveriges Nationalatlas: Infrastrukturen - förvaltning, kommunikationer, energi". 1992) Sammanlagt finns därmed 134 städer (om Skanör och Falsterbo betraktas som två städer).

4.4. Kommun

Uppgifterna om folkmängden i församlingar/kyrkobokföringsdistrikt och städer finns summerade på kommuner enligt nutida indelning eller ca. år 1990. Det innebär att den excerperade och inregistrerade folkmängden för kommunerna för tidigare år inte överensstämmer med offentligt publicerade uppgifterna som avser en annan kommunindelning.

Kommunen är dessutom en administrativ enhet som tillkom först år 1862 för att göra en åtskillnad mellan de kyrkliga och borgerliga elementen i sockenförvaltningen. Den då skapade borgerliga kommunen var länge ytmässigt densamma som den kyrkliga församlingen. Två större indelningsförändringar genomfördes därefter. Genom kommunreformen år 1952 sammanslogs kommuner för att bli bärkraftigare enheter med cirka 3.000 individer. Antalet kommuner minskade från 2.281 till 821. Skillnaderna var påtagliga främst i södra och mellersta Sverige, medan övre Norrland knappast berördes. Vid 1970-talets början gjordes en ny indelning med ett befolkningsunderlag på cirka 8.000 individer per kommun. Då togs också begreppen stad och köping bort för att erhålla enhetliga kommuntyper. Den nya indelningen skulle ske på frivillig basis och vara genomförd år 1971, men till följd av viss oenighet blev den nya indelningen med 284 kommuner inte genomförd förrän 1973/1974.

4.5. Län

För varje församling, stad och kommun anges länstillhörigheten enligt indelningen år 1990. Betydande förändringar i den svenska länsindelningen hade genomförts fram t.o.m år 1810. Därefter skedde endast smärre förändringar före 1970-talets början när den nya kommunreformen genomfördes. Åren 1971-1974 ändrades länstillhörigheten för 65 församlingar.